

HE 99/2022vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Kiitän hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua tässä asiassa.

Schengenin yleissopimukseen perustuva pitkäaikaista viisumia koskeva sääntely lisättiin Suomen ulkomaalaislakiin 1.6.2022. Uusi kansallinen viisumi otettiin käyttöön erityisasiantuntijoille, kasvuyrittäjille ja heidän perheenjäsenilleen tarkoituksena nopeuttaa näiden ryhmien maahantuloa.

Erityisasiantuntijoiden ja kasvuyrittäjien osalta tavoitteena on helpottaa yritysten mahdollisuuksia rekrytoida ulkomaista työvoimaa ja saada Suomeen enemmän erityisasiantuntijoita ja kasvuyrittäjiä. On arvioitu, että näiden ryhmien maahantulo nopeutuisi yhdellä viikolla. Tähän mennessä pitkäaikaisia viisumeja on myönnetty vain joitain satoja eli kokemusta säännösten soveltamisesta ei ole vielä käytettävissä eikä myöskään arviota siitä ovatko uudistukselle asetetut tavoitteet toteutumassa.

Nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä laajennettaisiin pitkäaikaisen viisumin käyttöä uusina kohderyhminä opiskelijat, tutkijat, sertifioitujen työnantajien työntekijät (riippuu työ- ja elinkeinoministeriön tätä koskevasta lakihankkeesta), yritysten johtotehtävissä toimivat sekä edellä mainittujen perheenjäsenet. Ottaen huomioon, että kokemusta uudesta järjestelmästä ei ole tuntuu pitkäaikaiseen viisumiin oikeutettujen henkilöryhmien näin nopea laajentaminen hätiköidyltä. Erityisesti opiskelijoiden sisällyttäminen tähän toisi merkittävän lisäyksen viisumiin oikeutettujen henkilöpiiriin. Tällä olisi merkittävä vaikutus myös viranomaisten toimintaan ja mahdollisuuteen tosiasiallisesti vastata tähän sisältyvään palvelulupaukseen.

Työ- ja elinkeinoministeriön valmisteleva HE114/2022 kasvattaisi työnantajan roolia kaikkien työntekoa koskevien hakemusten osalta. Tähän liittyisi myös luotettavaksi koettujen työnantajien sertifiointi. Kyse olisi täysin uuden toimintamallin käyttöönotosta Suomessa, jossa viranomaisten päätöksenteko olisi riskiperusteista ja jossa jälkivalvonnan merkitys korostuisi. Tarvittaisiin ehdottomasti kokemusta koko mallin toimivuudesta ennen kuin sertifioitujen työnantajien työntekijät sisällytetään pitkäaikaiseen viisumiin oikeutettujen piiriin.

Muilta osin ei esityksestä ole lausuttavaa.